

УДК 342:78

DOI <https://doi.org/10.32782/apdp.v106.2025.7>*Р. Р. Калин*

СУБ'ЄКТИ ПРАВА У СФЕРІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ПРАВ ВИКОНАВЦІВ НА РЕЗУЛЬТАТ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вступ. У сучасних умовах утвердження цифрового суспільства та зростання ролі креативних індустрій в економіці питання охорони прав виконавців на результат творчої діяльності набуває особливої актуальності. Виконавці (музиканти, актори, співаки, танцівники) є не лише носіями інтелектуального потенціалу нації, а й учасниками правовідносин, які потребують належного правового врегулювання та ефективних механізмів захисту своїх прав. Актуальність проблематики зумовлена зростанням кількості порушень суміжних прав у цифровому середовищі, зокрема у сфері публічного доведення до відома (making available) виконань без згоди виконавців.

Особливої ваги набуває ця тема в контексті курсу України на європейську інтеграцію та імплементацію положень Європейського Союзу (ЄС), у яких закладено зобов'язання України забезпечити належний рівень охорони прав інтелектуальної власності. Відповідно до вимог нормативно-правових актів ЄС країни-члени та держави-кандидати мають встановити дієві механізми захисту авторських і суміжних прав, що передбачає як вдосконалення законодавства, так і створення інституційної інфраструктури. У цьому контексті важливим кроком є запуск діяльності спеціалізованого суду з питань інтелектуальної власності в Україні, покликаного забезпечити оперативне, фахове й неупереджене вирішення спорів у сфері авторського та суміжного права. Паралельно із законодавчими трансформаціями відбувається поступова інституціоналізація органів, відповідальних за реалізацію політики у сфері інтелектуальної власності: Міністерства економіки України, Національного органу інтелектуальної власності (НОІВ), Міністерства культури та інформаційної політики. Їхнє функціонування має бути спрямоване на утвердження стандартів прозорості, недискримінаційності, доступності правової охорони та дотримання прав людини у сфері інтелектуальної власності.

У цьому контексті наукове осмислення правового статусу основних суб'єктів у сфері охорони прав виконавців – виконавця, продюсера фонограми, організацій колективного управління, державних органів і судових інституцій – є не лише необхідним, але й своєчасним. Аналіз чинного законодавства України, міжнародно-правових актів (Римської конвенції, Договору ВОІВ про виконання і фонограми, директив ЄС), а також доктринальних позицій дозволяє виявити прогалини в системі правової охорони, запропонувати дієві механізми гармонізації українського законодавства з європейськими стандартами та окреслити перспективи розвитку галузі в умовах цифрової трансформації.

До певних аспектів правового регулювання охорони прав виконавців на результат творчої діяльності в Україні звертали свою увагу такі вчені, як А. Аксютіна,

С. Бондаренко, А. Буравська, Р. Еннан, І. Верес, Дж. Гінзбург, Дж. Іззо, М. Кельман, Р. Кельман, Т. Макаришева, Л. Майданик, Н.М. Мироненко, О. Нестерцова-Собакар, Д. Приора, В. Тропін, Л. Хелфер, О. Шишка, Р. Шишка, Л. Щерба та ін. Проте вони не зосереджували свої наукові зусилля безпосередньо на предметі власного ґрунтовного аналізу правового статусу суб'єктів у зазначеній сфері.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі теорії права, доктринальних поглядів вчених, а також чинного міжнародного, європейського та національного законодавства розкрити правовий статус суб'єктів права у сфері правового регулювання охорони прав виконавців на результат творчої діяльності.

Виклад основних положень. Професор Р. Шишка розкриває, що проблематика охорони прав виконавців набула актуальності ще в середині ХХ століття, коли стало очевидно, що лише авторське право не захищає належним чином творчі результати виконавської діяльності. Поштовхом до створення міжнародних стандартів стали виклики, пов'язані з розвитком звукозапису, мовлення та кінематографії. З 1961 року, коли була укладена Римська конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм та організацій мовлення, було закладено основу для міжнародного співробітництва в цій сфері. У подальшому приймалися Женевська конвенція (1971), Брюссельська конвенція (1974) та новітні договори ВОІВ (1996, 2012), які врахували трансформації, пов'язані з появою цифрових технологій та Інтернету [1].

Головним суб'єктом правовідносин у сфері охорони творчих прав є виконавець (співак, музикант, актор, танцівник тощо). Саме виконавець наділений виключними правами на дозвіл або заборону запису, відтворення, трансляції свого виконання, правом на винагороду за використання виконання, захист від спотворення твору, а також правом на визнання свого авторства. Окрім прав, виконавець несе й певні обов'язки: дотримуватись умов укладених договорів, поважати права інших осіб (авторів творів, композиторів) та у разі участі в системі колективного управління передавати відповідні права організації [2].

Правовий статус виконавця та інших учасників захисту творчих прав у статті Д. Гінзбург "The (New?) Right of Making Available to the Public" аналізується через призму міжнародних нормативних актів: Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (Паризький акт, 1971), Договору ВОІВ про авторське право (WCT, 1996) та Договору ВОІВ про виконання і фонограми (WPPT, 1996). Центральне місце займає поняття "making available" («доведення до загального відома»), яке включає передачу творів, виконань або фонограм у цифрових мережах таким чином, що публіка може отримати до них доступ у зручний для себе час та у вибраному місці. Саме ця категорія розширила сферу захисту авторських та суміжних прав на цифрове середовище, усунувши прогалини й неточності, притаманні Бернській конвенції. Виконавці, відповідно до положень WPPT, мають виключне право дозволяти або забороняти доступ до своїх записаних виконань у цифрових мережах через механізм "making available". Таким чином, виконавець уповноважений вирішувати питання про публічну доступність своїх записів для необмеженого кола осіб через інтернет-ресурси, вебсайти, файлообмінні мережі та сервіси. Обов'язок виконавця полягає у відповідальному здійсненні

такого права, що включає, зокрема, необхідність укладення відповідних ліцензійних угод з платформами чи іншими суб'єктами, які забезпечують доступ публіки до виконань [3].

На міжнародному та регіональному рівнях захист прав виконавців забезпечують такі суб'єкти, як Всесвітня організація інтелектуальної власності (WIPO), що адмініструє ключові міжнародні договори – Римську конвенцію, WPPT та Пекінський договір. До європейських суб'єктів належать інституції Європейського Союзу (ЄС), які через директиви (2001/29/ЄС, 2006/115/ЄС, 2011/77/EU та інші) гармонізують законодавство країн-членів, встановлюючи обов'язкові для виконання стандарти захисту суміжних прав. Основне завдання цих суб'єктів – розробка стандартів, контроль за їх дотриманням, сприяння міжнародній та регіональній співпраці у сфері охорони прав виконавців [2].

Отже, правовий статус виконавця охоплює сукупність його прав, гарантій їх реалізації та обов'язків, пов'язаних із використанням виконань. Виконавець (актор, співак, музикант, танцівник тощо) є ключовою фігурою у сфері суміжних прав, оскільки саме його творча діяльність надає твору публічного звучання, візуалізації або інтерпретації. Він має низку виключних прав: дозволяти або забороняти запис, відтворення, трансляцію та інші форми використання виконання; вимагати справедливої винагороди за експлуатацію виконання; захищати себе від спотворення змісту та форми виконання; наполягати на визнанні авторства виконання; а також здійснювати контроль над доведенням виконання до загального відома у цифровому середовищі. Реалізація вказаних прав можлива завдяки конкретним правовим механізмам, передбаченим міжнародною та регіональною правовою практикою. Виконавцю гарантується виняткове право на контроль за використанням виконання у будь-якій формі – аналоговій або цифровій. Забезпечується право на окрему винагороду за кожен вид використання, включно з повторним транслюванням, публічним виконанням чи інтернет-доступом. Захищаються як майнові, так і немайнові права, зокрема право на захист репутації виконавця, збереження цілісності виконання та його іменне позначення. Вводиться спеціальний механізм захисту цифрових прав, що забезпечує можливість блокування несанкціонованого доступу до виконань на платформах та вебресурсах.

У межах реалізації своїх прав виконавець також несе певну юридичну відповідальність. Він зобов'язаний дотримуватись умов укладених угод із замовниками, продюсерами чи іншими контрагентами, поважати авторські права на твори, які виконує, а також – у випадку членства в організації колективного управління – своєчасно передавати необхідні повноваження та звітність. Здійснюючи публічне доведення до відома, виконавець має діяти в межах ліцензійних домовленостей з платформами чи агрегаторами цифрового контенту, дотримуючись балансу між власними інтересами й правами інших суб'єктів у сфері інтелектуальної власності.

Інші приватні особи, зокрема автори творів та продюсери фонограм, також мають аналогічне виключне право дозволяти або забороняти «доведення до загального відома» своїх творів і записів у цифровому середовищі. Авторі набули більш широких можливостей захисту, оскільки їхні права тепер поширюються на всі типи творів (музичні, літературні, аудіовізуальні, фотографічні тощо) незалежно

від технології передачі (дротові чи бездротові мережі). Продюсери фонограм отримали рівний правовий статус із виконавцями та авторами в частині захисту прав через механізм “making available”, що значно посилало їхню позицію в цифрових мережах та унеможливило безконтрольне розповсюдження записів [3].

На думку Н. Мироненка, у контексті суміжних прав автор є первинним суб'єктом авторського права, а виконавець – суміжного. Автор створює твір, а виконавець втілює його публічно. Відповідно до ч. 2 ст. 36 Закону України «Про авторське право і суміжні права», виконавець реалізує свої права за умови дотримання прав авторів, чий твір виконується. Наприклад, виконавець не має права без дозволу автора змінювати твір – такі зміни будуть порушенням особистого немайнового права автора (права на недоторканність твору). Проте винятком є автор-виконавець, який одночасно є творцем і виконавцем. У такому випадку автор реалізує обидва комплекси прав (авторських і суміжних), а зміна твору у процесі виконання не є порушенням, оскільки здійснюється самою особою, яка має на це право. Продюсер вступає у відносини з автором або виконавцем переважно як вторинний суб'єкт прав. За відсутності передачі майнових прав, продюсер діє лише як представник суб'єкта первинного права на підставі договору. У разі передачі прав (через договір або згідно із законом), продюсер може стати суб'єктом авторського або суміжного права. Відносини продюсера з автором потребують законодавчого врегулювання. Н. Мироненко пропонує законодавчо визначити продюсера як фізичну або юридичну особу, яка організовує чи фінансує створення твору, та надати йому чіткий правовий статус: права щодо організації, фінансування, а також межі набуття ним прав інтелектуальної власності (наприклад, як агент автора чи виконавця) [5].

Отже, автор є первинним суб'єктом авторського права, наділеним виключним правом дозволяти або забороняти використання свого твору, включаючи його доведення до загального відома в інформаційному середовищі. Його права охоплюють як особисті немайнові (зокрема, право на недоторканність твору), так і майнові права, що можуть бути передані іншій особі. Виконавець може реалізовувати свої суміжні права лише за умови дотримання прав автора твору, що виконується. У разі, якщо особа є одночасно автором і виконавцем, вона самостійно реалізує обидва комплекси прав без порушення. Продюсер фонограми є вторинним суб'єктом у правовідносинах з автором і виконавцем, набуваючи прав через договори або закон. За наявності передачі прав, продюсер може стати суб'єктом авторського або суміжного права; за відсутності передачі – діє як представник відповідного суб'єкта права. У цифровому середовищі продюсери отримали правовий статус, рівний із виконавцями та авторами, що гарантує захист їхніх інтересів через механізм “making available”.

До суб'єктів охорони прав виконавців зі змішаною юридичною природою також належать організації колективного управління правами (collecting societies) та безпосередні користувачі виконань – радіо- та телевізійні компанії, онлайн-платформи, кінокомпанії, організатори концертів тощо. Організації колективного управління представляють інтереси виконавців, укладають ліцензійні договори, збирають та розподіляють роялті, контролюють використання виконань. Користувачі ж мають право на використання виконань лише за умови отримання ліцензій

або дозволів та сплати винагороди виконавцям, а також зобов'язані дотримуватись встановлених правових норм щодо обігу виконань [2].

На думку професора Лоренса Р. Хелфера (Laurence R. Helfer) з Дюкського університету (США) та доцентки права Джулії Пріори (Giulia Priora) з Центру знань з інтелектуальної власності та сталих інновацій (Португалія), організації колективного управління правами (collective management organizations – CMOs) мають статус приватних або публічно-приватних утворень, уповноважених авторами, виконавцями та іншими правовласниками управляти їхніми правами на об'єкти авторського права та суміжних прав. У національних законодавствах та міжнародних договорах їхня діяльність врегульована багаторівнево: від приватноправових договорів до спеціалізованих законів і загального законодавства, включаючи конкуренційне право. Ці організації ліцензують використання творів, контролюють дотримання прав, збирають і розподіляють роялті, а також представляють інтереси правовласників перед державними органами. Згідно з підходом Комітету ООН з економічних, соціальних і культурних прав (КЕСКП), ОКУ можуть відігравати важливу роль у забезпеченні дотримання прав авторів відповідно до статті 15 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права. Вони не лише сприяють реалізації майнових інтересів творців, але й можуть виступати інструментом державної політики щодо доступу громадськості до культури. Водночас Комітет наголошує, що держава повинна забезпечити регулювання діяльності ОКУ з метою недопущення монополізації та зловживань, зокрема у питаннях тарифів, розподілу роялті та участі творців у прийнятті рішень. У контексті прав людини важливою є рівновага між правами авторів і правами користувачів. ОКУ мають сприяти цій рівновазі, виконуючи функції з охорони інтересів авторів, але також не перешкоджати доступу до культурних благ. Особлива увага приділяється правам вразливих категорій осіб, недопущенню дискримінації при управлінні правами та прозорості внутрішньої політики ОКУ. При цьому участь творців в ОКУ має бути добровільною, за винятком особливих випадків у країнах, що розвиваються, де примусове членство може бути виправданим з погляду розвитку національної культури [4].

Отже, організації колективного управління правами є ключовими посередниками між виконавцями та користувачами виконань. Вони мають змішану юридичну природу: з одного боку, діють як приватні чи напівпублічні суб'єкти, уповноважені правовласниками на управління їхніми правами; з іншого – виконують функції, що мають суспільну значущість, зокрема забезпечення доступу до культури. Для виконавців ОКУ виступають важливим інструментом реалізації майнових прав: укладають ліцензійні договори від їхнього імені, збирають роялті, здійснюють моніторинг використання виконань, представляють інтереси в переговорах і судових спорах. У правовому полі це означає делегування частини прав ОКУ, які стають агентами виконавців, забезпечуючи реалізацію прав без необхідності їх індивідуального захисту кожним артистом окремо.

У контексті правових гарантій виконавців важливою є не лише здатність ОКУ здійснювати функції захисту прав, але й гарантувати прозорість своєї діяльності. За підходом Комітету ООН з економічних, соціальних і культурних прав, держава повинна регулювати діяльність ОКУ для запобігання зловживанням, зокрема

у сфері встановлення тарифів, справедливого розподілу роялті, а також забезпечення участі виконавців у прийнятті рішень. Права вразливих груп виконавців повинні бути захищені через недискримінаційні практики та належне інформування про правила управління правами. Водночас участь виконавця в ОКУ повинна бути добровільною, що відповідає стандартам свободи асоціації, окрім випадків, коли держава в умовах розвитку національної культури може тимчасово впровадити обов'язкову участь у таких організаціях.

До державних суб'єктів належать національні органи державної влади, відповідальні за реалізацію та захист суміжних прав. Це, зокрема, установи інтелектуальної власності (патентні, авторські відомства), суди, антимонопольні органи та органи з питань конкуренції. Їхнє завдання – імплементація норм міжнародного права у внутрішнє законодавство, реєстрація прав виконавців (за потреби), розгляд спорів щодо порушення прав, нагляд за ринком, захист від недобросовісної конкуренції, забезпечення виконання рішень судів та правозастосування. Вони відіграють роль гаранта дотримання прав виконавців на державному рівні [2].

У статті Р. Еннана підкреслюється, що забезпечення належного захисту прав виконавців у цифровому середовищі є одним із провідних завдань держави у сфері інтелектуальної власності. Такий захист охоплює нормативно-правове регулювання (шляхом прийняття законів, які визначають виключні права виконавців), здійснення контролю за дотриманням прав (у тому числі боротьбу з піратством), реалізацію судового захисту та участь у міжнародних угодах, таких як договори ВОІВ, які закладають основу правової охорони прав виконавців на глобальному рівні. Особлива увага приділяється необхідності адаптації законодавства до викликів цифрового середовища та ефективному механізму правозастосування [6].

Компетенція публічних органів держав-членів Бернської конвенції та договорів ВОІВ охоплює забезпечення належного захисту виключних прав авторів, виконавців та продюсерів фонограм у цифровому середовищі. Зокрема, органи мають обов'язок створити й підтримувати відповідну нормативну базу, яка гарантує дотримання ексклюзивного права “making available”. Водночас публічні органи наділені повноваженням визначати у своєму національному законодавстві поняття «публіки», яка отримує доступ до творів або фонограм, оскільки міжнародні договори залишають це питання відкритим. Окрім того, у разі приєднання до WCT та WPPT публічні органи мають обов'язок імплементувати право “making available” як повністю ексклюзивне, без можливості його обмеження через примусові ліцензії, за винятком спеціальних випадків, які існували раніше [3].

Правовий статус державних органів у цій сфері передбачає виконання функцій нормотворення, регуляції, нагляду і правозастосування. До таких органів належать Міністерство економіки України (як координатор державної політики у сфері інтелектуальної власності), Національний орган інтелектуальної власності – як спеціалізована установа з реєстрації й управління правами, Міністерство культури та інформаційної політики – у контексті охорони суміжних прав, судова система – як ключовий інструмент захисту порушених прав, а також Національна поліція – у частині розслідування порушень кримінального характеру. Спільна діяльність

цих інституцій спрямована на гарантування балансу між правами правовласників і інтересами суспільства [6].

Отже, держава через уповноважені органи виконує нормотворчі функції, приймаючи закони, які регламентують обсяг виключних прав виконавців, механізми їх реалізації та захисту. Основу такого регулювання становлять Закон України «Про авторське право і суміжні права» та Цивільний кодекс України. Держава також імплементує положення міжнародних договорів – зокрема, Договору ВОІВ про виконання і фонограми, що визнає право виконавців на *making available* як повністю ексклюзивне. Компетенція державних органів поширюється на реєстрацію прав (у разі потреби), моніторинг дотримання законодавства, правозастосування, розслідування порушень, а також міжнародну координацію. До відповідальних інституцій належать Міністерство економіки України (як орган, що формує політику у сфері інтелектуальної власності), Національний орган інтелектуальної власності, Міністерство культури та інформаційної політики (у частині охорони суміжних прав), суди (як основні гаранті відновлення порушених прав) і Національна поліція. Їхня діяльність має на меті створення збалансованого правового простору, в якому забезпечується захист інтересів виконавців з урахуванням вимог інформаційного суспільства.

Висновки. Отже, у сфері правового регулювання охорони прав виконавців на результат творчої діяльності беруть участь такі суб'єкти: виконавець як первинний носій суміжних прав; продюсер фонограми; організації колективного управління; Міністерство економіки України; Національний орган інтелектуальної власності; Міністерство культури та інформаційної політики України; Національна поліція; суди. Первинним елементом цієї системи є правовий статус виконавця, що охоплює сукупність його майнових і немайнових прав, а також юридичних гарантій та механізмів реалізації і захисту цих прав.

Виконавець має виключне право дозволяти або забороняти запис, відтворення, публічне доведення до відома виконання; вимагати справедливої винагороди за кожен вид використання; захищати цілісність виконання, його зміст і форму; вимагати зазначення імені. У цифровому середовищі він контролює *making available* своїх виконань. Гарантії реалізації цих прав включають правовий захист у судах, участь у міжнародних угодах, державну підтримку через законодавство, а також можливість делегування прав ОКУ.

Продюсер фонограми має обов'язок укладати договори з виконавцями на законних підставах, поважати їхні суміжні права, надавати звіти про використання фонограм. У межах переданих прав він наділений повноваженнями на відтворення, поширення і *making available* фонограм, що дозволяє захищати інтереси продюсера як правоволодільця. ОКУ зобов'язані діяти в інтересах виконавців, забезпечуючи справедливий розподіл роялті, прозорість процедур, належне представництво. Їм надано право укладати ліцензійні договори, стягувати винагороду, здійснювати моніторинг, блокувати порушення, вести переговори з користувачами і державними органами.

Міністерство економіки України формує політику у сфері інтелектуальної власності, ініціює нормативні зміни, координує діяльність інших органів. Його

обов'язок – створення належної нормативно-правової бази. Воно має право розробляти стратегії, проекти законів і проводити моніторинг правозастосування. Національний орган інтелектуальної власності відповідає за адміністрування прав виконавців, ведення реєстрів, видачу охоронних документів (у разі потреби), контроль за діяльністю ОКУ. Закон дозволяє НОІВ приймати регламенти, перевіряти звітність організацій, видавати висновки у справах. Міністерство культури та інформаційної політики діє в межах охорони суміжних прав у сфері культури, проводить експертизи, бере участь у міжнародному співробітництві, визначає політику у сфері авторських і суміжних прав. Законодавчо воно наділене правом узагальнювати практику, брати участь у формуванні політик підтримки творчості. Національна поліція має обов'язок розслідувати кримінальні правопорушення, пов'язані з порушенням прав виконавців (наприклад, піратство, контрафакт), вилучати незаконну продукцію, притягати винних до відповідальності. Їй надано слідчі повноваження, право на затримання, доступ до доказів тощо. Суди мають забезпечувати судовий захист виконавців шляхом розгляду спорів, присудження компенсацій, заборон на незаконне використання, конфіскації контрафакту. Законодавство надає їм повноваження розглядати справи у межах як цивільної, так і кримінальної юрисдикції.

Література

1. Шишка Р., Макаришева Т., Фелик В., Шишка О. Право інтелектуальної власності України. Підручник. Київ: Ліра-К, 2025. 620 с.
2. Izzo J. All the World's a Stage: Protecting Performers' Rights in a Borderless Entertainment Business. 4th Arts & Humanities Conference, Stockholm. 2018. DOI: 10.20472/AHC.2018.004.004. URL: <https://www.researchgate.net/publication/327852011>
3. Ginsburg J. C. The (New?) Right of Making Available to the Public. Columbia Law School, Public Law & Legal Theory Working Paper Group, Paper Number 04-78, 2004. URL: <http://ssrn.com/abstract=602623>.
4. Helfer L. R., Priora G. Collective Management of Copyrights and Human Rights in an Age of Technological Automation. SSRN. 2023. Preprint version. URL: <https://ssrn.com/abstract=4976691>
5. Мироненко Н. М. Суб'єкти суміжних прав: проблеми удосконалення правового статусу. *Питання розвитку права інтелектуальної власності*. 2023. № 97. С. 97–101.
6. Еннан Р. Є. Здійснення і захист авторських прав у цифровому середовищі (в мережі Інтернет). *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2024. № 86, ч. 2. С. 101–107. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.2.16>.
7. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3792-ХІІ. *Законодавство України*. 1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
8. Конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римська конвенція). Укладена 26 жовтня 1961 року. *Законодавство України*. 2002. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_763
9. Конвенція про охорону прав виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм (Женевська конвенція). Укладена 29 жовтня 1971 року. *Законодавство України*. 2002. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_198

Анотація

Калин Р. Р. Суб'єкти права у сфері правового регулювання охорони прав виконавців на результат творчої діяльності. – Стаття.

В статті розкрито правовий статус суб'єктів права у сфері правового регулювання охорони прав виконавців на результат творчої діяльності. Зазначено, що охорона прав виконавців є складовою системи захисту інтелектуальної власності та передбачає участь широкого кола суб'єктів, зокрема виконавців, продюсерів фонограм, організацій колективного управління (ОКУ), уповноважених органів державної влади й судових інституцій. Виконавець розглядається як первинний носій суміжних прав, уповноважений дозволяти або забороняти запис, відтворення, making available виконання, вимагати винагороду, захищати його цілісність, форму та зміст, а також вимагати зазначення авторства. Важливе місце займає правоздатність щодо передачі прав ОКУ, які діють від імені виконавців, забезпечують укладення ліцензійних договорів, розподіл роялті, здійснюють моніторинг і припинення порушень. Продюсер фонограми має зобов'язання укладати договори з виконавцями, поважати їхні права, вести облік використання фонограм. ОКУ гарантують представництво інтересів виконавців та прозорість процедур. Окремо висвітлено компетенцію державних органів. Міністерство економіки формує політику у сфері інтелектуальної власності, координує нормативне регулювання, ініціює зміни до законодавства. Національний орган інтелектуальної власності веде реєстри, здійснює контроль за ОКУ, видає висновки у справах. Міністерство культури та інформаційної політики забезпечує державну підтримку творчості, бере участь у міжнародному співробітництві. Роль Національної поліції визначена у межах кримінального переслідування за порушення прав виконавців. Суди забезпечують розгляд спорів, компенсацію збитків, заборону незаконного використання. Стаття підкреслює значущість системного підходу до правової охорони результатів виконавської діяльності у цифровому середовищі.

Ключові слова: державна підтримка, економіка, культура, майнове право, немайнове право, орган інтелектуальної власності, організація колективного управління, поліція, продюсер, правовий захист, правозастосовна практика, судовий захист, суміжне право, цифрове середовище.

Summary

Kalyn R. R. Legal entities in the field of legal regulation of the protection of performers' rights to the results of creative activity. – Article.

The article reveals the legal status of legal subjects in the field of legal regulation of performers' rights protection over the result of creative activity. It is noted that the protection of performers' rights is an integral part of the intellectual property protection system and involves a wide range of subjects, including performers, phonogram producers, collective management organizations (CMOs), authorized state bodies, and judicial institutions. The performer is considered the primary holder of related rights, authorized to permit or prohibit the recording, reproduction, and making available of a performance, to demand remuneration, to protect its integrity, form, and content, and to require name attribution. Particular attention is paid to the capacity of transferring rights to CMOs, which act on behalf of performers, ensure the conclusion of license agreements, distribution of royalties, monitoring, and stopping violations. The phonogram producer is obliged to conclude contracts with performers, respect their rights, and keep records of phonogram use. CMOs guarantee performers' representation and procedural transparency. The competence of state authorities is specifically highlighted. The Ministry of Economy shapes policy in the field of intellectual property, coordinates regulatory governance, and initiates legislative changes. The National Intellectual Property Authority maintains registries, supervises CMOs, and issues expert opinions. The Ministry of Culture and Information Policy ensures state support for creativity and participates in international cooperation. The role of the National Police is defined in terms of criminal prosecution for violations of performers' rights. Courts ensure dispute resolution, compensation for damages, and prohibition of unlawful use. The article emphasizes the importance of a systemic approach to the legal protection of performers' creative outputs in the digital environment.

Key words: collective management organization, court protection, culture, digital environment, economy, intellectual property authority, law enforcement, legal protection, material right, Ministry of Culture, Ministry of Economy, non-material right, phonogram producer, related right, state support.